

Поточні питання закупівлі електроенергії

В світі постійного оновлення законодавства у сфері ринку та публічних закупівель, а також посилення контролю за дотриманням встановлених процедур та адміністративної відповідальності за їх порушення шляхом розширення та збільшення штрафних санкцій, прийшов час Замовникам більш ретельно планувати та проводити процедури закупівель товарів та послуг, постачання/надання яких повинно бути безперервним. Однією з таких є потреба у забезпеченні безперервного постачання електричної енергії.

Планування закупівлі

Як відомо, на підставі Закону «Про ринок електричної енергії» 11.12.2018 р. відбулося відокремлення видів діяльності з розподілу та постачання електричної енергії. Тобто послуги з розподілу та постачання електричної енергії надаються окремими суб'єктами господарювання.

Отже, на даний час за Національним класифікатором України ДК 021:2015 (далі – ДК 021:2015) існують два окремих класи предмету закупівлі: **09310000-5 Електрична енергія** (електроенергія як товар) та **65310000-9 Розподіл електричної енергії** (послуги з розподілу (передачі) електричної енергії), закупівля яких необхідна для своєчасного безперебійного забезпечення організації електричною енергією. З огляду на це, під час проведення планування закупівлі електроенергії Замовнику необхідно звернути увагу на правильне визначення предмету закупівлі в залежності від потреб Замовника та діючого законодавства.

Розглянемо приклад закупівлі бюджетною організацією електричної енергії річним обсягом споживання 400 000 кВт/год.

Для розрахунків будуть використані ціни, що є актуальними на 01.03.2020 р. для м. Києва.

По-перше, забезпечення постачання електричної енергії може бути здійснене за рахунок придбання двох окремих предметів закупівлі, а саме **09310000-5 Електрична енергія** та **65310000-9 Розподіл електричної енергії (послуги з розподілу (передачі) електричної енергії)**.

З метою визначення типу процедури розрахуємо планову вартість для кожного з зазначених предметів закупівлі із урахуванням попередньо визначеного нами необхідного об'єму товару.

09310000-5 Електрична енергія

$400\ 000\ \text{кВтхгод} * 1,7\ \text{грн/кВтхгод}$ (в середньому за результатами торгів) $* 1,2$ (ПДВ) = $816\ 000\ \text{грн}$. Вартість предмету закупівлі за ДК 021:2015 09310000-5 Електрична енергія дорівнює **816 000 грн. з ПДВ**.

Отже, враховуючи ч.1 ст.3 та ч.2 ст.4 Закону про публічні закупівлі в новій редакції

(вступає в дію з 19.04.2020 р.) (далі – Закон № 114-IX) ми визначили, що при складанні річного плану Замовник **повинен обрати** для закупівлі товару за ДК 021:2015 09310000-5 Електрична енергія **процедуру відкритих торгів**.

65310000-9 Розподіл електричної енергії (послуги з розподілу (передачі) електричної енергії)

*400 000 кВтхгод * 0,28336 грн/кВтхгод (постанова НКРЕКП від 10.12.2019р №2677) * 1,2 (ПДВ) = 136 012,80 грн.* Вартість предмету закупівлі за ДК 021:2015 65310000-9 Розподіл електричної енергії (послуги з розподілу (передачі) електричної енергії) дорівнює **136 012,80 грн.**

Враховуючи те, що **надавачі послуг** розподілу (передачі) електричної енергії є **природними монополістами** з технічних причин на підставі ч.7 ст.3 Закону № 114-IX закупівля за ДК 021:2015 **65310000-9 Розподіл електричної енергії у даному випадку** може бути здійснена **без використання електронної системи** з обов'язковим оприлюдненням звіту про укладений договір відповідно до ст.10 Закону № 114-IX. У разі збільшення вартості предмета закупівлі до меж значених у п.5 ч.2 ст.4 Закону № 114-IX закупівля послуг здійснюється за переговорною процедурою на підставі п.2 ч.2 ст.40 Закону № 114-IX.

Забезпечення постачання електричної енергії **за двома окремими предметами** закупівлі (закупівля товару та послуг окремо) може бути використане Замовником **незалежно від очікуваного обсягу споживання** та варіювати лише за типом обраної процедури проведення закупівлі відповідно до її запланованої вартості.

По-друге, існує можливість забезпечення постачання електричної енергії за допомогою лише одного предмета закупівлі. Це може бути зроблено двома шляхами, вибір яких залежить від запланованого об'єму закупівлі та типу підключення Замовника до електромережі.

Так, існує окрема категорія Замовників, які за «Правилами роздрібного ринку електричної енергії» (постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 312) можуть бути визначені як **“малий побутовий споживач”**. Починаючи з 01.01.2021 р. до них належить виключно *“.....споживач, який не є побутовим споживачем і купує електричну енергію для власного споживання, електроустановки якого приєднані до електричних мереж з договірною потужністю до 50 кВт”*.

Відповідно до ч.2 ст.58 Закону України «Про ринок електричної енергії» такий Замовник має право на *“...отримання універсальних послуг відповідно до цього Закону”*. В даному випадку предмет закупівлі може бути визначений за ДК 021:2015, як **09310000-5 Електрична енергія (універсальна послуга)**. У разі визначення конкретного предмета закупівлі як універсальної послуги, відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії» його вартість включає до себе як ціну електричної енергії (товару), так і ціну супутніх послуг, тобто послуг з розподілу (передачі) електричної енергії. Надавачем таких послуг відповідно до «Правил роздрібного ринку електричної енергії» може виступати

лише визначений Регулятором Постачальник універсальних послуг.

*Здавалось би, ось він “природний монополіст” та підстави для проведення закупівлі за переговорною процедурою відповідно до п.2 ч.2 ст.35 Закону 922-VIII або з 19.04.2020 р. п.2 ч.2 ст.40 Закону № 114-IX за відсутність конкуренції з технічних причин. Однак, **НІ**.*

Враховуючи ч.1 ст.3 “Ринок електричної енергії функціонує на конкурентних засадах, крім діяльності суб’єктів природних монополій, з обмеженнями, встановленими цим Законом.” та ч.1 ст.56 “Постачання електричної енергії споживачам здійснюється електропостачальниками, які отримали відповідну ліцензію, за договором постачання електричної енергії споживачу», Закону України «Про ринок електричної енергії», а також роз’яснювальний лист МЕРТУ «Щодо закупівель електричної енергії та послуг з розподілу електричної енергії» від 13.12.2018 р. №3304-04/54502-07, така закупівля може проводитися за **переговорною процедурою** лише на підставі п.4 ч.2 ст.35 Закону 922-VIII або з 19.04.2020 р. п.1 ч.2 ст.40 Закону № 114-IX у разі, **якщо було двічі відмінено процедуру відкритих торгів** (наприклад, закупівля UA-2020-02-17-000001-b).

На даний час є прецеденти скасування процедури закупівлі за ДК 021:2015: 09310000-5 Електрична енергія (універсальна послуга) (UA-2019-12-02-001306-b) на підставі порушення Закону 922-VIII при визначенні процедури закупівлі (переговорна процедура), оскільки вище згадана процедура має дискримінаційні антиконкурентні ознаки.

Отже, враховуючи все вище згадане, більш прийнятним та “узагальненим” для Замовника є забезпечення постачання електричної енергії за допомогою проведення лише однієї процедури **відкритих торгів** із визначенням предмету закупівлі як **09310000-5 Електрична енергія (електрична енергія та супутні послуги)**. В даному випадку передбачається включення вартості поставки товару (послуг з розподілу (передачі) електричної енергії) до вартості самого товару на підставі визначення поняття “товар” п.32 ч.1 ст.1 Закону 922-VIII або з 19.04.2020 р. п.34 ч.1 ст.1 Закону № 114-IX, де зазначено, що “товари – продукція, об’єкти будь-якого виду та призначення, у тому числі сировина, вироби, устаткування, технології, предмети у твердому, рідкому і газоподібному стані, а також послуги, пов’язані з постачанням таких товарів, якщо вартість таких послуг не перевищує вартості самих товарів”.

На даний час існує ряд успішно проведених торгів за таким визначенням предмету закупівлі (UA-2020-02-04-003410-a та UA-2020-01-09-001183-c).

Висновки

В статті наведено загальний аналіз необхідних процедур закупівель для забезпечення своєчасного та безперервного постачання електричної енергії.

Визначення предмету закупівлі як 09310000-5 Електрична енергія та 65310000-9 Розподіл електричної енергії (послуги з розподілу (передачі) електричної енергії) є найбільш оптимальним, на мій погляд, для Замовників, що належать до категорії

“малий непобутовий споживач”. Це пов’язано з тим, що виходячи з планових обсягів споживання електроенергії, дана категорія Замовників закуповує послуги 65310000-9 Розподіл електричної енергії (послуги з розподілу (передачі) електричної енергії) без використання електронної системи і потребує проведення процедури відкритих торгів лише для закупівлі товару 09310000-5 Електрична енергія.

Закупівля електричної енергії як предмету закупівлі **09310000-5 Електрична енергія (електрична енергія та супутні послуги)** є більш “узагальненою” для всіх категорій Замовників та дозволяє оптимізувати закупівлю за рахунок зменшення кількості необхідних процедур без негативного впливу на економічну ефективність та конкурентні засади торгів.

Також слід зазначити, що який би з розглянутих шляхів Замовник не обрав, закупівля проводиться **виключно за процедурою відкритих торгів**. Застосування переговорної процедури можливо лише на підставі п.4 ч.2 ст.35 Закону 922-VIII або з 19.04.2020 р. п.1 ч.2 ст.40 Закону № 114-IX якщо було двічі відмінено процедуру відкритих торгів.

Вдалих вам закупівель!